

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki soruların **Sanayi ve Teknoloji Bakanı Sayın Mehmet Fatih KACIR** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96'ncı maddeleri gereğince yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Av. Dr. M. Sezgin TANRIKULU
Diyarbakır Milletvekili

Türkiye ekonomisinin reel sektöründe yapısal tıkanıklıklar, verimlilik düşüklüğü ve teknolojik gerileme, orta gelir tuzağından kalıcı çıkışın önündeki başlıca engeller arasındadır. TCMB verilerine göre imalat sanayi kapasite kullanım oranı 2010-2024 arası ortalama %76 seviyesinde gerçekleşmiş olup, Eylül 2025 itibarıyla %74'e gerilemiştir; TÜİK'e göre yüksek teknoloji ürünlerinin imalat sanayi ihracatındaki payı 2024'te %3,5 civarında kalmış; Dünya Bankası'na göre ise kişi başı GSYH 2000'de 4.221 USD'den 2023'te 12.665 USD'ye yükselmesine rağmen, enflasyon ve kur oynaklığı refahın tabana yayılmasını sınırlamıştır. Ayrıca, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın "2026 reform yılı olacak" açıklaması ile uyumlu olarak reel sektörün verimlilik, teknolojik dönüşüm ve değer temelli kalkınma odaklı politikalar kapsamında;

1. TCMB verilerine göre imalat sanayi kapasite kullanım oranı 2010-2015 arası ortalama %78 iken 2020-2025 arası %73'e gerilemiş olup, bu düşüşün düşük teknolojlili üretim zincirlerinde sıkışmadan kaynaklandığı ekonomik analizlerde belirtilmiştir; Bakanlık, 2026 reform yılı kapsamında âtil kapasiteye can verecek odaklı teşvik politikaları için hangi rakamsal hedefler koymuş ve 2025 sonu itibarıyla mevcut kapasite kullanım oranını %80'in üzerine çıkarmak üzere hangi somut adımları planlamaktadır?
2. TÜİK Sanayi Üretim Endeksi'ne göre sanayi üretimi yıllık %7,0 artmış ancak 2010-2020 ortalaması %5,2 iken 2021-2025'te %3,8'e düşmüştür; reel sektörün verimlilik artışı için yapay zekâ ve otomasyon yatırımlarını teşvik etmek üzere, Bakanlık 2026'da ölçek ekonomisi odaklı hangi finansal mekanizmaları devreye sokacak ve bu yatırımların GSYH'ye katkı projeksiyonunu paylaşacak mıdır?
3. 2001 kriz sonrası reel sektör dönüşümünün ertelenmesiyle, 2012-2025 arası sanayi israfı kaynaklı kayıpların tahmini 120 milyar USD'yi aştığı hesaplanmaktadır; Bakanlık, plansız bölgesel teşviklerin yarattığı gereksiz kapasite yatırımlarını frenlemek için 2026 reformunda hangi analitik modelleri (örneğin, coğrafi bilgi sistemleri entegrasyonu) kullanacak ve 2030'a kadar israf oranını %20 azaltma hedefini nasıl izleyecektir?
4. Sanayi verimliliği endeksi OECD ortalamasının %65'i seviyesinde olup, 2010-2025 arası Güney Kore ile kıyaslandığında %18 geride kalmıştır; Ticaret Bakanlığı, verimlilik freni mekanizmaları için KOBİ'lere yönelik dijital dönüşüm hibelerini 2026'da %50 artırarak, çalışan başına katma değeri 2023'teki 10.200 USD'den 2030'da 15.000 USD'ye yükseltme planını detaylandırarak mıdır?
5. TÜİK Dış Ticaret İstatistikleri'ne göre yüksek teknoloji ürünlerinin imalat sanayi ihracatındaki payı 2010'da %2,1 iken 2024'te %3,5'e yükselmiş ancak Güney Kore'nin %35'ine uzak kalmıştır; Bakanlık, 2026 reformunda savunma ve biyoteknoloji alanlarına stratejik yatırım için hangi bütçe tahsislerini öngörmekte ve bu payı 2030'a kadar %8'e çıkarma yol haritasını paylaşacak mıdır?

7. Ticaret Bakanlığı verilerine göre orta-yüksek teknoloji ihracatının imalat sanayi payı 2024'te %40'a ulaşmış olup, 2010-2020 ortalaması %32'dir; reel sektörün rekabet alanını yeniden çizmek için yeşil enerji yatırımlarını teşvik etmek üzere, Bakanlık 2026'da AB Yeşil Mutabakatı uyumlu hangi vergi indirimlerini devreye alacak ve ihracat sepetindeki yeşil ürün oranını %12'ye çıkarma projeksiyonunu açıklayacak mıdır?
8. Dünya Bankası verilerine göre Türkiye'nin ihracat sepetinde yüksek teknoloji payı 2000-2025 arası %1,5-4 arasında dalgalanmış, küresel tedarik zinciri kesintileriyle 2022'de %2,9'a gerilemiştir; Bakanlık, yapay zekâ entegrasyonu için sanayi kümelenmelerini destekleyerek, 2026 reformunda bu payı %5'e yükseltme amacıyla hangi uluslararası ortaklıkları (örneğin, Güney Kore ile) planlamaktadır?
9. TİM İhracat 2024 Raporu'na göre yüksek teknoloji ihracatı 2024 Temmuz'unda %71,7 artarak 1,1 milyar USD'yi aşmış ancak toplam ihracatın %3,5'ini oluşturmuştur; Ticaret Bakanlığı, teknolojik dönüşüm için Ar-Ge teşviklerini %30 artırarak, 2030'a kadar Güney Kore'nin 2010-2025 arası %32 ortalamasına yaklaşma hedefini hangi rakamsal göstergelerle (örneğin, patent sayıları) izleyecektir?
10. Dünya Bankası verilerine göre Türkiye kişi başı GSYH'sı 2000'de 4.221 USD iken 2023'te 12.665 USD'ye ulaşmış ancak orta gelir tuzağından çıkış için verimlilik artışı %2'nin altına düşmüştür; Bakanlık, 2026 reformunda refahı tabana yaymak için hangi gelir dağılımı modellerini (Gini katsayısını 2023'teki 0,420'den 0,360'a düşürme) entegre edecek ve 2030 projeksiyonunu paylaşacak mıdır?
11. 1980'lerde Turgut Özal'ın teşvikiyle sermaye artırımları %200'ü aşmış ancak 2012 Ticaret Kanunu uyumunda şirketler yenilikleri %35 budamış; Ticaret Bakanlığı, orta gelir tuzağından kalıcı çıkış için 2026'da şirket dönüşümünü zorunlu kılacak hangi yasal düzenlemeleri (örneğin, kurumsal yönetim zorunluluğu) getirecek ve geçmiş konjonktürdeki kayıpları telafi etme analizini sunacak mıdır?
12. IMF DataMapper'a göre Türkiye'nin reel GDP büyümesi 2025'te %3,5 öngörülmüş ancak enflasyon %34,9 ile gölgelenmiştir; Bakanlık, 2026 reformunda bütüncül reformlar için Devlet Planlama Teşkilatı benzeri bir yapıyı yeniden kurma planını detaylandırarak mı ve bu yapının orta gelir tuzağından çıkışta %12 GSYH katkı potansiyelini nasıl hesaplamaktadır?
13. Mahfi Eğilmez analizlerine göre Türkiye 1980'de ABD GSYH'sının %18'ine yakinken 2025'te %11'e gerilemiş; Ticaret Bakanlığı, zihniyet değişimi için eğitim reformu entegrasyonu ile 2026'da sanayi politikasını yeniden tasarlayarak, kişi başı geliri 2030'da 20.000 USD'ye çıkarma senaryosunu hangi konjonktürel risk analizleriyle (kur oynaklığı %18 azalma) destekleyecektir?
14. TÜİK KOBİ İstatistiklerine göre KOBİ'lerin ihracatı 2013'te 50 milyar USD iken 2023'te 80 milyar USD'ye yükselmiş ancak birleşme oranı %4'ün altındadır; Bakanlık, mülkiyet reformu için KOBİ birleşmelerini teşvik ederek 2026'da ölçek ekonomisi yaratma hedefini %12'ye çıkarmak üzere hangi fon mekanizmalarını (örneğin, birleşme kredileri) devreye alacak ve 2025-2030 arası istihdam katkısını paylaşacak mıdır?
15. PwC Küresel Aile Şirketleri Araştırması'na göre Türkiye'de aile şirketlerinin %55'i karar verme için güvenilir veriye erişmekte olup, kurumsallaşma oranı 2020-2025 arası %18 artmıştır; Ticaret Bakanlığı, yönetim reformu için aile şirketlerini profesyonel yönetime geçişte 2026'da hangi eğitim programlarını (TAİDER entegrasyonu) zorunlu kılacak ve üçüncü kuşağa geçiş oranını %10'dan %22'ye yükseltme planını detaylandırarak mıdır?

16. TAİDER verilerine göre aile şirketlerinin %95'i Türkiye'de olup, ortalama ömrü 32 yıl iken %82'si 5 yılını tamamlayamamaktadır; Bakanlık, finansal reform için borçla büyüme yerine öz sermaye kültürünü teşvik ederek 2026 reformunda risk paylaşımını %25 artıracak hangi vergi teşviklerini (hisse senedi bazlı) getirecek ve KOBİ'lerin GSYH payını %35'ten %42'ye çıkarma projeksiyonunu sunacak mıdır?
17. Kısa vadeli kâr maksimizasyonunun refahı sınırladığına göre, 2020-2025 arası etik üretim standartlarına uyan KOBİ oranı %12 iken; Ticaret Bakanlığı, değer temelli kalkınmada 2026'da çevre duyarlılığı ve çalışan refahı için asgari ücret enflasyon üstü belirleme önerisini entegre ederek, sosyal ekonomik dengeyi güçlendirecek hangi bütüncül politikaları (örneğin, sürdürülebilir tedarik zinciri sertifikaları) uygulayacak ve 2030'a kadar refah lig atlama endeksini (HDI %8 artış) nasıl izleyecektir?